

Protokoll fört vid inspektion av Kriminalvården, anstalten Skänninge, den 12–14 oktober 2015

Inledning och inspektionens genomförande

På uppdrag av chefsjustitieombudsmannen (chefsJO) Elisabet Fura genomförde byråchefen Jörgen Buhre samt föredragandena Moa Skerfving (områdesansvarig), Karl Lorentzon och Sofia Hansson (protokollförare) den 12–14 oktober 2015 en inspektion av Kriminalvården, anstalten Skänninge.

Inspektionen inleddes *den 12 oktober 2015* med ett möte med kriminalvårdschefen Joachim Danielsson samt kriminalvårdsinspektörerna Rolf Rydell (ställföreträdande kriminalvårdschef), David Lindell och Jerry Johansson. Under mötet redogjorde anstaltsledningen för anstaltens organisation och verksamhet m.m. varefter Jörgen Buhre redogjorde för Riksdagens ombudsmäns (JO) verksamhet. Därefter besökte Jörgen Buhre och Sofia Hansson anstaltens sjukvårdsmottagning medan Moa Skerfving och Karl Lorentzon samtalande med personalföreträdaren Hans Söderblom (SACO-S). Avslutningsvis hade JO:s tjänstemän samtal med några av de sjuttioåttal intagna som i förväg hade anmält intresse för detta.

Den 13 oktober 2015 samtalande Jörgen Buhre och Moa Skerfving med intagna som anmält intresse för det medan Sofia Hansson och Karl Lorentzon granskade vissa handlingar. Granskningen omfattade ett slumpmässigt urval av anstaltens missköt-samhetsärenden och avskildhetsbeslut 2013, 2014 och 2015 samt de 20 senast meddelade besluten gällande permission. Därefter genomfördes en rundvandring i anstaltens lokaler. Vid rundvandringen förevisades bl.a. anstaltens avskildhetsavdelning och besöksavdelning samt inskrivningen och förrådet. Efter rundvandringen höll JO:s tjänstemän fortsatta samtal med intagna. Jörgen Buhre och Moa Skerfving samtalande därutöver med vakthavande befälet Fredric Wiglund.

Den 14 oktober 2015 genomförde JO:s tjänstemän fortsatta samtal med de intagna som anmält intresse för detta. I samband med samtalen överlämnade en intagen ett antal anmälningar, som har lagts upp som ett eget ärende (dnr 5904-2015). Inspektionen avslutades med en genomgång tillsammans med företrädare för anstalten, där JO:s tjänstemän redogjorde för de iakttagelser som de hade gjort i samband med inspektionen.

lakttagelser och upplysningar under inspektionen

Organisation och verksamhet m.m.

Vid redogörelsen för anstaltens organisation och verksamhet hänförde sig anstaltsledningen i stora drag till uppgifterna i en sedan tidigare ingiven verksamhetsbeskrivning, se handling 4. Därutöver antecknades i huvudsak följande tillägg och förändringar:

Anstalten har 234 platser i säkerhetsklass 2 och när inspektionen inleddes var 216 av dessa belagda. Den genomsnittliga beläggningen har under senare tid legat kring 90 procent. Under 2014 uppgick antalet inskrivningar till cirka 600 stycken.

Anstaltens övergripande uppdrag är att ta emot narkotikamissbrukande intagna och motivera respektive behandla dem. De intagnas motivation till förändring är till stor del styrande för placeringen inom anstalten. Anstalten bedriver därför en egen mottagnings- och utredningsverksamhet där ett noggrant utredningsarbete genomförs beträffande de nykomna intagna. Cirka 85 procent av alla nykomna placeras inledningsvis vid anstaltens mottagningsenhet (enhet/hus F). Resterande 15 procent utgörs i stort sett av klienter som av säkerhetsskäl måste placeras på en viss avdelning. Vid mottagningsenheten utreds risker, den enskildes eventuella behov av behandling respektive studier samt mottaglighet för behandling. En verkställighetsplan upprättas och fastställs som regel inom en till två veckor från ankomsten. Programledare innehar funktionsuppdrag på avdelningen och identifierar behov utifrån utredarnas profil samt bedömer lämpliga insatser. Det hålls även ett placeringskollegium i fråga om aktuella programinsatser och om var den intagne lämpligen ska placeras. För tillfället pågår ett pilotprojekt som går ut på att ett mottagningsteam ska arbeta med att utreda och identifiera behoven av insatser hos de intagna som inte passerar mottagningsenheten. Detta för att samtliga intagnas verkställighetsplaner ska kunna fastställas utifrån samma premisser.

De intagna som bedöms som motiverade för förändring och som är villiga att behandla sitt missbruk och sin kriminalitet placeras på behandlingsavdelningar (enhet/hus A, B, C och E) medan de intagna som inte vill eller inte bedöms motiverade att delta i 12-stegsbehandling eller som inte är i behov av missbruksbehandling placeras på normalavdelningar (enhet/hus D). De intagna som på grund av sviktande motivation eller av andra skäl inte längre bör vara kvar i 12-stegsbehandlingen placeras på återmotivationsavdelningen (enhet/hus F) där de arbetar halvtid och är föremål för motiverande insatser resterande tid.

Huvudprogrammet för intagna vid behandlingsavdelningarna (enhet/hus A, B, C och E) är 12-stepsprogrammet. Programmet består av en introduktion (tolv veckor), följt av grundbehandling (tre månader) och därefter förlängd behandling (sex månader). Behandlingen genomförs i regel på halvtid och resterande tid deltar de intagna i arbete i tryckeriet, snickeriet eller monterings- och förpackningsverkstaden, studier vid lärcentrum, föräldrautbildning eller kompletterande kognitiva brotts- och missbruksrelaterade program (BOM) som t.ex. Brottsbrytet. Anstalten kan inte erbjuda de intagna någon kvalificerad yrkesutbildning efter det att behandlingen

har fullföljts men har startat en egen truckförarutbildning och har även möjlighet att utfärda internationellt giltiga truckförarkörkort. Därutöver bedrivs även båt-förarbevisutbildning.

Dagarna för de intagna på behandlingsavdelningarna är indelade i två block som omfattar tre timmar sysselsättning på för- respektive eftermiddagar. Detta medför emellertid svårigheter för de intagna som deltar i programverksamhet att kunna delta i studier. För att dessa intagna ska ges ökade möjligheter att studera håller anstalten på med en översyn av schemalagningen.

De intagna som placeras på en normalavdelning (D-huset) erbjuds studier i lärcentrum, arbete i snickeriet eller monterings- och förpackningsverkstaden, deltagande i Brottsbrytet, föräldrautbildning och motiverande BSF-samtalsserier (Beteendesamtal-Förändring).

De sex husen (A–F) har 36 platser vardera och är indelade i avdelningar med plats för nio intagna på respektive avdelning. Enligt anstalten har man valt att indela och bedriva verksamheten i små grupper för att kunna erbjuda de intagna en så trygg och förutsägbar miljö som möjligt.

Anstalten har nyligen inrättat ett kvalitetsråd som ska se över olika områden som personalen önskar förbättra. Totalt har de ett tiotal punkter att hantera, vilka exempelvis omfattar arbetet kring verkställighetsplaneringen och hanteringen av misskötsamhetsärenden. Syftet med översynen är att skapa ett likvärdigt synsätt och införa ett likartat arbetssätt så att villkoren i samtliga sex hus därigenom blir de samma. Arbetet inleddes i mars 2015 och pågår alltjämt.

I syfte att vidmakthålla en god inomhusmiljö i anstalten har det nyligen beslutats att det ska investeras i nya tv-apparater och madrasser till bostadsrummen. För närvarande pågår också omfattande renoveringsarbeten i de intagnas gym.

Utöver verksamheterna i husen A–F bedrivs en klosterverksamhet i två paviljonger (husen Ingrid, Ignatius och Franciskus) som ligger inhägnade på ett eget område i anstalten. Vid inspektionstillfället var 11 platser av klosterhusens totalt 17 platser belagda. I klosterverksamheten ingår bl.a. arbete, studier och dagliga gemensamma samlingar. Klosterbröderna svarar även exempelvis för anstaltens mat- och tvätt-distribution samt ingår i det s.k. ”utelaget”.

Anstalten har fyra ”noll-målsättningar”: inga droger, inga rymningar, inga kriminella aktiviteter och inget våld eller hot om våld. Personalen är också tydlig med vilka regler som de intagna har att förhålla sig till under sin vistelse i anstalten. Inom kort – när de nya tv-apparaterna har installerats – kommer ett informationssystem att kopplas till tv-apparaterna där relevant information om gällande regler och rutiner kommer att finnas på såväl svenska som andra större och ”relevanta” språk. Anstalten jobbar intensivt med att säkerställa nollvisionen i fråga om droger men möter svårigheter när det gäller ”nät-droger”. Droger kommer in via post, besök och i samband med permissioner. Personalen tar urinprov regelbundet på de in-

tagna och har därutöver röntgenapparater och narkotikahund till hjälp för att motverka införseln. Anstaltens arbete är dessutom inriktat på proaktiva åtgärder, dvs. behandling, och i och med att behandlingsinsatserna fungerar minskar drogsuget hos de intagna och därmed också intresset för att ta in droger. Inom övriga ”nollvisionsområden” anser anstalten att man har god kontroll. Hot och våld mellan intagna förekommer visserligen men endast i en, i förhållande till antalet intagna, begränsad omfattning. Hot mot personal är osedvanligt ovanligt förekommande. De har exempelvis aldrig behövt peppar-spreja någon intagen, vilket de är ensamma om inom ”sitt segment”. Anstalten har heller aldrig behövt använda hela sin insatsstyrka utan endast behövt nyttja den med som mest fyra man vid något enskilda tillfälle. Genom den valda sektioneringen på avdelningarna i husen A–F blir de intagna dessutom mindre benägna att störa ordningen.

Anstaltens ambition är att i nio av tio fall undvika att omplacera en intagen till en annan anstalt på grund av misskötsamhet och vid problem omplaceras de intagna därför företrädesvis inom anstalten. I praktiken behöver de också endast förflytta ungefär en av tio intagna till andra anstalter för att dessa har haft svårigheter att anpassa sig till kollektivet.

Bemanning och bemötande m.m.

Anstalten har 195 anställda varav 165 ingår i grundorganisationen och resterande personalresurs tillhör en till anstalten knuten vikariepool. Det råder en jämn könsfördelning i personalgruppen. Personalomsättningen i anstalten ligger kring 7 procent. Enligt ledningen bedöms personalstyrkan vara tillräcklig. Det utförs inget planerat ensamarbete i anstalten.

Anstalten arbetar mycket med att skapa en så god miljö som möjligt för de anställda. Enligt ledningen arrangeras det regelbundet arbetsplatsträffar (APT) och det avsätts även mycket tid till diverse övningar. Varje morgon hålls ett morgonmöte där det som hänt under kvällen och natten respektive det som planeras ske under dagen i de respektive husen går igenom. Vakthavande befäl lämnar alltid en rapport om alla händelser innan de avslutar sina pass. Det hålls också ett fredagsmöte där man går igenom planerna inför helgen och därvid särskilt beaktar att anstalten då går ned i bemanningen. Mötena ger anstaltsledningen en god inblick i den dagliga verksamheten.

Enligt anstaltsledningen arbetar man också målmedvetet med att se till att alla i personalen känner till hela sina uppdrag och att de i praktiken finns till hands för de intagna samt visar särskild förståelse för den utsatta situation som de intagna befinner sig i.

Vid samtal med personalföreträdaren Hans Söderblom uppgav denne bl.a. att anstalten är en trevlig arbetsplats och att ledningen är lyhörd. Personalens förhållningssätt mot de intagna tas regelbundet upp på arbetsplatsträffarna.

Många av de intagna som JO:s tjänstemän samtalade med uppgav att de generellt sett var nöjda med personalen. Ett antal intagna uppgav dock att vissa av persona-

len är okunniga, emellanåt uppträdde nonchalant och var obenägna att svara på frågor från de intagna. Enligt en intagen ska kriminalvårdsinspektören Hans Filipsson, under ett samtal där den intagne uttryckte missnöje över ett beslut, exempelvis ha uttalat att han personligen skulle se till att den intagnes särskilda villkor ändrades, vilket den intagne upplevde som ett personangrepp. En annan intagen uttryckte sitt missnöje med hur kriminalvårdsinspektören Alan Dapo uttryckt sig i samband med att han ansökt om att få ringa till sin syster. Enligt den intagnes uppgift hade Alan Dapo då uttalat att abonnemanget inte stod på systemen utan på ”nån djävla gubbdjäväl”.

Inskrivning och information om rättigheter

Inskrivningsavdelningen har en separat entré där de intagna tas emot. I lokalen finns en mottagningsdisk, två mindre ”transportbås” och en toalett avsedd för urinprovtagning. Bakom mottagningsdisken inryms anstaltens förråd.

När inskrivningen förevisades informerade avdelningens personal om bl.a. följande: De intagna placeras sällan i transportbåsen då man i stället brukar använda besöksrum för att genomföra inskrivningar. Det är inte heller särskilt vanligt att flera intagna ankommer till anstalten samtidigt. Inskrivningen utförs av två kriminalvårdare. Vid ankomsten kroppsvisiteras de intagna och de får även lämna urinprov inne på den för ändamålet avsedda toaletten. De intagna ska lämna provet nakna men erbjuds en morgonrock i samband med provtagningen. En suicidscreening utförs alltid. Vid ankomsten får de intagna en översiktlig muntlig introduktion om anstaltens lokala regler och rutiner. Företrädesvis lämnas upplysningar i fråga om medicinering, rökning, kioskverksamheten och vilka personliga tillhörigheter som den intagne tillåts att ta med direkt in och inneha i bostadsrummet respektive vilka tillhörigheter som den intagne behöver ansöka om att få inneha. De nyligen intagna får också en broschyr med skriftlig information om anstaltens sjukvårdsmottagning, se handling 9. Informationen finns endast på svenska. När de intagna placeras ut på avdelningarna ges mer utförlig information kring gällande rutiner m.m. av personalen på plats. Också denna information lämnas företrädesvis muntligen. De intagna tilldelas dock en kontaktman i nära anslutning till ankomsten och i dennes uppdrag ingår att ge utförlig information om vad som gäller på avdelningen specifikt och på anstalten i stort.

En intagen som inte behärskade svenska framförde klagomål om att all skriftlig information endast fanns tillgänglig på svenska. Samma person uppgav också att han vid upprepade tillfällen hade ombetts att skriva under handlingar som var skrivna på svenska, utan att han dessförinnan hade getts möjlighet att med hjälp av tolk få förklarat för sig vad för slags handlingar det rörde sig om. Han hade därför inte heller förstått vad hans undertecknande egentligen innebar.

En intagen uppgav att det inte finns någon skriftlig information om vilka regler som gäller i anstalten. Samma person uppgav vidare att det inte heller finns några uppdaterade versioner av de lagar, förordningar och föreskrifter som gäller för verkställigheten.

En intagen uppgav att det ibland tar lång tid innan en intagen underrättas om beslut. Han visade upp ett innehavsbeslut som fattats den 3 mars 2015 och som han hade underrättats om först den 11 oktober 2015. En annan intagen uppgav att han inte underrättats om ett beslut om varning som fattats efter ett urinprov som påvisade förekomst av amfetamin. Han överklagade beslutet och menade att det kanske skett en förväxling av urinproven. Han fick läsa om utgången i ärendet på text-tv.

Bostadsrum och gemensamma utrymmen

I samband med samtalen med de intagna besökte JO:s tjänstemän klosterkapellet och bostadshuset Ingrid samt merparten av anstaltens normalavdelningar och avdelningar för grund- respektive förlängd behandling samt därtill hörande bostadsavdelningar och terapirum. Därutöver besöktes vissa delar av arbetsdriften och lärcentrum. Det noterades att anstaltens lokaler generellt är mycket välhållna.

Vid besök på en normalavdelning kunde konstateras att det bostadsrum som förevisades har en bra inredning och är utrustat med toalett och dusch. Fönstret i bostadsrummet hade persienner som den intagne själv kunde reglera.

På normal- och behandlingsavdelningarna finns gemensamma rum bestående av en köksdel utrustad med bord och stolar samt ett tv-utrymme med soffgrupp och bord. Utrymmena och inredningen gav dock i flera fall ett slitet och aningen torftigt intryck.

Under samtal med intagna som var placerade i hus D framfördes klagomål om att det i flera bostadsrum hade upptäckts svartmögel under listen mellan toalettutrymmet och bostadsrummet, men att detta inte hade åtgärdats på annat sätt än att listen brutits upp och limmats på plats igen. Därutöver framfördes klagomål gällande dålig ventilation och att det hade observerats möss inne på avdelningarna vid ett flertal tillfällen. Flera intagna som JO:s tjänstemän samtalade med uppgav att de hade drabbats av förkylningssymptom, hudutslag och/eller känt ett tryck över bröstet till följd av det, enligt deras mening, undermåliga inomhusklimatet i anstalten.

En intagen som inte kan använda anstaltskläder uppgav att han tvingas tvätta sina kläder i en papperskorg i duschen eftersom det inte finns någon tvättbalja.

Klosterverksamheten är belägen avskild från övriga delar av verksamheten. Vid besök i hus Ingrid kunde konstateras att det bostadsrum som förevisades har en något lägre standard vad gäller inredning i jämförelse bostadsrummen på normal- och behandlingsavdelningarna samt att det saknas toalett och dusch inne i rummet. I huset finns en gemensam del bestående av en köksdel utrustad med bord och stolar samt tv-utrymme med soffgrupp och bord.

En intagen i hus Ingrid framförde klagomål över att det tillämpas olika regler för de olika husen inom klosterverksamheten vad gäller inlåsning i samband med dygnsvila och uppgav bl.a. följande: De intagna i hus Ingrid tillåts inte lämna sina bostadsrum efter ett visst klockslag och om de mot förmodan gör det utlöses ett larm. De intagna i hus Ingrid blir därigenom ”tekniskt inlåsta” under dygnsvilan medan

de intagna i de övriga två husen tillåts lämna sina bostadsrum och vistas i de gemensamma utrymmena även nattetid. Det noteras att samma intagen redan innan inspektionen påbörjades hade gett in en anmälan till JO angående anstaltens rutiner i nyss nämnda avseende (JO:s ärende dnr 5664-2015).

Vistelse i avskildhet

Vid avskildhetsplacering placeras de intagna i en separat korridor. Där finns fem rum för avskildhet, varav ett endast är utrustat med en bältessäng. Det s.k. bältesrummet har en vägg av plexiglas, vilket möjliggör god insyn för kontroll och bevakning av den intagne. Övriga rum är spartanskt inredda med väggfast säng, bänkskiva/bord och hylla. I samtal med personal uppgav de att rummen förses med den utrustning som föreskrivs i 1 kap. 17 § Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd (KVFS 2011:1) om fängelse om säkerhetsbedömningen medger detta. Samtliga normala rum för avskildhet är utrustade med toalett och dusch i låsbara utrymmen inne i rummen. Fönstren i rummen är försedda med persienner som de intagna inte själva kan reglera.

Möjlighet till daglig utomhusvistelse

De intagna erbjuds en timmes promenad om dagen. Intagna placerade inom klosterverksamheten promenerar avskilda från de övriga intagna i sin trädgård. Även de intagna vid normal- respektive behandlingsavdelningarna har separata rastgårdar. I anslutning till avskildhetsavdelningen finns ytterligare en liten separat rastgård avsedd för avskildhetsplacerade intagna.

Många intagna vid normalavdelningarna framförde klagomål över att behandlingsavdelningarnas rastgård är mycket större och finare samt erbjuder bättre träningsmöjligheter än deras. De ansåg att "behandlingsidan" därigenom premieras på ett otillbörligt sätt. En intagen uttryckte missnöje med att promenadgården på avskildhetsavdelningen är så liten att det är omöjligt att ägna sig åt fysisk aktivitet där. En annan intagen uppgav vidare att de intagna emellanåt är tvungna att välja mellan promenad eller att besöka sjukvårdsmottagningen och uttryckte önskemål om att dagsschemat skulle planeras så att de intagna inte ska behöva avstå från sin dagliga promenad de dagar som de har tid hos sjukvården samtidigt som de har promenadtid.

Kontakt med omvärlden

Besök

Anstalten har en avdelning med sex besöksrum och en besökslägenhet. Ett av besöksrummen är särskilt anpassat för barn och två rum används företrädesvis för advokatsamtal, myndighetsbesök samt bevakade besök.

Det besöksrum som är avsett för barnbesök är möblerat med soffa, fåtölj och soffbord samt har egen toalett och dusch. I rummet finns tillgång till diverse spel och den ena väggen har försetts med ett färgglatt motiv. Övriga besöksrum är utrustade på i stort sett samma sätt som barnbesöksrummet, med den skillnaden att de har inretts med en säng i stället för en soffa.

Besökslägenheten består av ett kök kombinerat med ett stort rum med en vardagsrumsdel och en matplats samt två sovrum med en våningssäng respektive en dubbelsäng och en spjålsäng. Det finns gott om leksaker, barnmöbler och barnböcker i lägenheten.

Obevakade besök kan bokas måndagar, onsdagar, fredagar och helger kl. 8.30–11.00 samt kl. 13.30–16.00. De bevakade besöken genomförs helgfria måndagar och onsdagar kl. 10.00–10.45 och kl. 14.30–15.15. Besökslägenheten kan, efter särskild prövning, nyttjas alla dagar från kl. 9.00 till kl. 15.00 påföljande dag. Vid bokning av besökslägenheten prioriteras intagna med minderåriga barn och de intagna som inte är i permissionsgång. Personalen upplever att de intagna generellt verkar vara nöjda med ordningen samt att det sällan brukar vara fullbokat i alla besöksrum samtidigt.

Flera intagna framförde klagomål gällande att personal inte alltid i förväg hade informerat dem om inbokade besök och att det närmast regelmässigt förekommer att sådan information lämnas först samma dag som besöket ska äga rum.

Vidare framförde några intagna klagomål över att kvinnlig personal emellanåt hade utfört visitationerna av dem i samband med besök och att deras anhöriga hade reagerat negativt på detta.

Telefoni

Många intagna framförde klagomål gällande att anstalten under senare tid återkallat ett stort antal telefontillstånd med hänvisning till att de intagnas anhöriga skulle ha försökt koppla vidare samtal. De berörda intagna hade dessförinnan informerats av anstalten om att Intik-systemet hade registrerat försök till vidarekoppling och varnats för att tillstånden skulle återkallas om det skedde ytterligare manipulationsförsök. En del intagna hade endast fått varningar och flera av dem uppgav att det överhängande hotet om återkallelse hade medfört att de avstod från att över huvud taget ringa till sina anhöriga av rädsla för att bli av med sina tillstånd. Många intagna uppgav att de hade försökt tillbakavisa anklagelserna genom att lämna in intyg från telefonoperatörerna om att deras anhöriga saknar vidarekopplingstjänster men att detta inte hade gjort någon skillnad. Flera intagna berättade att de hade fått varningar avseende nummer till minderåriga barn eller åldriga föräldrar, vilka de med säkerhet kunde säga inte är kapabla till att manipulera samtal. En intagen uppgav att han hade fått sitt telefontillstånd till sin kontaktperson inom frivården återkallat. Många funderade kring om det kunde röra sig om ett systemfel eller liknande samt om valet av telefonoperatör hade någon betydelse i sammanhanget.

Vidare fördes klagomål fram om att personalen inte alltid underrättar de intagna om att någon sökt dem eller vidarebefordrar de eventuella meddelanden som lämnats.

En intagen uppgav att det är svårt att få prata med advokat i telefon i enskildhet och att personalen vid ett tillfälle hade velat att han skulle prata med advokaten i närvaro av fem vårdare.

Övergripande om handläggningen av besöks- och telefontillstånd

Många intagna framförde klagomål om att handläggningen av besöks- och telefontillstånd ofta drar ut på tiden. Några intagna uppgav att handläggningen av deras tillståndsärenden hade tagit två till tre veckor från det att samtyckesblanketterna från deras anhöriga hade kommit in. En annan intagen uppgav att han fått vänta fyra månader på att få träffa sina barn och sin före detta fru, trots att de personerna varit godkända som besökare när han satt häktad.

Flera intagna uppgav vidare att de inte alltid hade underrättats när samtyckesblanketter från deras anhöriga kommit in och att det hänt att de inte heller hade informerats om att det behövts kompletteringar i deras ärenden.

Post

En intagen i hus E gav in ett underlag för samtalet, handling 10, och framförde muntligen merparten av de klagomål och synpunkter som behandlas i den ingivna handlingen. Bl.a. nämndes att samtliga avdelningar som den intagne varit placerad på saknar postlådor och att det inte finns något säkert ställe där de intagna kan lägga sin utgående post. Som exempel nämndes att de intagna på avdelning V2 i hus F är hänvisade till att lägga all sin utgående post i en plastmapp som är fäst på väggen, vilket medför att samtliga intagna vid avdelningen kan se varandras post och att det även föreligger risk för att post kan försvinna. Samma person uppgav vidare att flera av anstaltens avdelningar saknar tydliga rutiner för hur de intagnas post ska hanteras och att det exempelvis inte finns några fasta tider för postgången och därmed inte heller någon garanti för att den post som en intagen lämnar för vidare befordran postas samma dag. Liknande klagomål framfördes även av flera andra intagna som lämnade egna exempel på situationer när deras post inte hade vidarebefordrats skyndsamt. Flera intagna uppgav även att inkommande post dröjer och att de regelmässigt får vänta i flera dagar efter det att posten har ankommit till anstalten innan de får del av den. Några intagna nämnde att det ibland tagit två till tre veckor innan de fått upp sin granskade post till avdelningarna och en intagen uppgav att han hade fått vänta i sex veckor på en försändelse.

Förrådsärenden

Enligt ett flertal intagna tar det ofta lång tid att få upp saker från förrådet efter det att beslut i innehavsfrågan hade fattats och två av de intagna som JO:s tjänstemän samtalade med nämnde att de exempelvis fått vänta i drygt fem veckor på att få upp en trimmer/rakapparat respektive ett par skor. Enligt de intagna hade detta diskuterats med personalen och den förklaring till dröjsmålet som då lämnats var att den person som skulle hantera tilldelningen av deras tillhörigheter hade haft semester samt varit sjuk under en längre period.

En intagen som haft flera ärenden hos JO som har gällt hans tillgång till olika tillhörigheter förklarade att han känner sig negativt särbehandlad i anstalten. Han visade upp ett antal bifallsbeslut avseende vissa tillhörigheter och uppgav att han trots att det gått mer ett år sedan besluten meddelades ännu inte fått tillgång till de aktuella tillhörigheterna. *(Den intagne har gjort en anmälan beträffande det som*

han beskrev för JO:s medarbetare, dnr 5636-2015. Kriminalvården har anmodats att yttra sig över anmälan.)

Hanteringen av hemställningar från intagna

Flera intagna uppgav att det kan dröja ett par veckor innan deras hemställningar besvaras och några intagna uppgav även att det hänt att deras hemställningar försvunnit. En intagen uppgav att han hade gett in två hemställningar om att få delta i den truckförarutbildning som anstalten erbjuder men att båda dessa försvunnit av oklara anledningar. En intagen uppgav att han hade fått vänta fyra veckor på ett skriftligt framfört önskemål om att få träffa kriminalvårdsinspektören. En annan intagen uppgav att anstalten vägrar att hämta ett postpaket som innehåller en Playstationkonsol, trots att andra intagnas paket hämtas ut.

Sysselsättning och aktiviteter

I anstalten finns sysselsättning i form av arbete i produktionsverkstäderna dvs. i snickeriet, monteringen/förpackningen eller tryckeriet, servicearbete och utbildning via lärcentrum. Enligt anstaltsledningen är inströmningen av uppdrag till produktionen konstant hög. Vid anstalts lärcentrum erbjuds vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå, svenska för invandrare samt läs- och skrivträning. Anstalten har också sex platser för högskolestudier men fler intagna än så tillåts ofta att studera.

Vid samtal med intagna uttrycktes missnöje med att det inte finns någon yrkesutbildning och att det inte finns möjlighet att arbeta eller studera på heltid.

Anstalten bedriver behandling mot narkotikamissbruk genom 12-stegsbehandling. Därutöver har anstalten flera ackrediterade behandlingsprogram som de intagna kan delta i, exempelvis Prism, Återfallsprevention, Puls, Brottsbrytet, MIK/BSF (motiverande samtal) och One to One. Dessutom har anstalten en föräldrautbildning och studiecirkeln Bättre framtid.

Kulturella aktiviteter förekommer i form av läs- och studiecirklar och för närvarande pågår ett samarbete med Skådebanan som inkluderar både personal och intagna. Det bedrivs också en biblioteksverksamhet som Mjölby bibliotek svarar för och därigenom finns det möjlighet till lån av litteratur på många olika språk. En intagen framförde dock klagomål om att det inte finns tillgång till böcker eller tidningar på hans hemspråk. Samma person uttryckte även missnöje över att utbudet av tv-kanaler där andra språk än svenska talades är begränsat.

Kriminellas revansch i samhället (KRIS) och flera olika kyrkliga samfund har regelbunden verksamhet i anstalten med exempelvis besöksverksamhet och gudstjänster. Anstalten har tillgång till präst och pastor men inte till imam. Några intagna framförde klagomål över avsaknaden av tillgång till imam.

I anstalten finns en sporthall och en bollhall med möjlighet till badminton, basketboll, volleyboll, fysisk träning och bordtennis. På anstalts område finns också en fotbollsplan. Därutöver anordnas exempelvis spinning och yoga. Många intagna

framförde önskemål om utökade träningsmöjligheter på avdelningarna, exempelvis tillgång till motionscyklar. Många framförde också klagomål över att anstaltens gym varit stängt i över en månad och att öppnandet av gymmet skjutits upp flera gånger, vilket skapat stor frustration hos de intagna. Många var även missnöjda med de alternativa aktiviteter (promenad eller tid i bollhallen) som erbjudits dem under renoveringstiden. Därutöver uttryckte många intagna önskemål om att få spela Playstation, biljard och pingis i de allmänna utrymmena på avdelningarna.

Mat

Anstaltens samtliga avdelningar har självförvaltning och de intagna tillagar själva maten från fredag kväll till måndag morgon. I träningen ingår även att planera inköpen av råvarorna och att hushålla med det som inhandlats.

Flera intagna framförde att de fick för lite mat inom ramen för avdelningens självförvaltning och att det ofta saknades tillräckligt med basvaror som exempelvis grönsaker, ägg, mjölk och flingor. Några intagna uppgav att det hände att en del intagna blir utan mat och att köket inte sänder ut mer mat till dem som blivit utan. Många uppgav även att maten de erbjuds är ohälsosam och efterfrågade en mer proteinrik kost samt mera grönsaker. Större variation på menyn var ytterligare ett önskemål som fördes fram.

Många intagna efterfrågade också möjlighet att köpa mer ”riktig mat” och fler basvaror i kiosken för att själva kunna komplettera sin kost vid behov. En intagen som inte tål vanlig mjölk, men som efter undersökning konstaterats inte vara laktosintolerant, var missnöjd med att han inte kan köpa laktosfri mjölk i kiosken.

Några intagna uppgav att de som av religiösa eller kulturella skäl inte äter visst kött tilldelas mindre av det alternativa köttet och att det hänt att de över huvud taget inte erbjudits någon alternativ kost utan hänvisats till att äta smörgåsar i stället.

En intagen som är muslim klagade på att han tvingats avbryta sin fasta kl. 18.00 eftersom personalen hävdade att han skulle ta sin medicin vid exakt den tiden. Han hade bett att få vänta med att ta medicinen till kl. 18.15 då fastan skulle brytas.

Hälso- och sjukvård

Anstaltens sjukvård bedrivs som en mindre vårdcentral i fina och ändamålsenliga lokaler. Där finns även en fullt utrustad tandläkarmottagning. Det allmänna intrycket hos anstaltsledningen är att sjukvården fungerar mycket bra.

Anstalten har tre heltidsanställda sjuksköterskor som arbetar måndag–fredag. En allmänläkare tjänstgör en förmiddag i veckan och en psykolog, som även är allmänläkare, tjänstgör en heldag i veckan. Därutöver finns tillgång till psykiatriker, sjukgymnast och tandläkare. En intagen som vill träffa sjukvården kan antingen ringa till mottagningen eller fylla i en hemställan. Mottagningen har telefondid måndagar och onsdagar–fredagar kl. 8.15–9.00. Nyinskrivna kallas regelmässigt till ankomstsamtal hos sjuksköterska under vilket den intagnes eventuella behov av medicinering och/eller andra vårdinsatser utreds.

Mediciner till intagna levereras från apotek i Apodos-förpackningar. All medicin kontrolleras och signeras av sjuksköterskor innan den lämnas vidare till avdelningarna. Ibland förekommer det även att dosetter används, vilka färdigställs av sjuksköterskorna. Utdelningen av mediciner till de intagna sköts av personalen på de respektive avdelningarna och sker vid vissa bestämda tider varvid de intagna har viss tid på sig att hämta sina mediciner. Tidigare tilläts de intagna att inneha vissa läkemedel i bostadsrummen men sedan en tid tillbaka förvaras såväl förskrivna läkemedel som läkemedel för egenvård i övrigt i särskilda medicinskåp. Den nya ordningen innebär att personalen på avdelningarna delar ut medicinerna och att de intagna måste ”flagga på” för att få sina behovsmediciner. En intagen som ”flaggar på” nattetid får – enligt anstaltsledningen – i regel sin medicin inom ett par minuter. Anledningen till förändringen är att anstalten vill kunna säkerställa läkemedlens innehåll, dvs. att det inte bytts ut mot andra substanser eller manipulerats på annat sätt. Med anledning av visitationssvårigheter förvaras också salvor och krämer i medicinskåpen som, vid begäran, delas ut till de intagna i ”engångsdoser”.

Flera intagna uppgav att det införda ”innehavsförbudet” medförde att de kände sig utlämnade och otrygga, i synnerhet nattetid. En av de intagna som JO:s tjänstemän samtalade med uppgav att han efter inlåsning fått vänta i 1 timme och 20 minuter respektive 45 minuter på att få sina mediciner. Vissa uppgav att de dessutom hade slutat ta sina mediciner nattetid för att de tycker att det är för omständligt att behöva tillkalla personal. Också ordningen med engångsdoser vad gäller salvor och krämer upplevdes som såväl omständlig som förnedrande, och flera intagna uppgav att de därför inte längre använder sina läkemedel fastän de egentligen är i behov av dem. En intagen berättade att sjuksköterskan klagade på att krämer och salvor tar slut för fort när de intagna tilldelas engångsdoser.

Vid samtal med anstaltens vakthavande befäl framkom att anstalten försöker undvika exponering när intagna besöker externa sjukvårdsinrättningar. Anstalten har ett gott samarbete med vaktbolaget Securitas på Universitetssjukhuset i Linköping. När intagna ska besöka sjukhuset använder man andra ingångar än huvudingången. Den intagne får också direkt gå in i ett besöksrum och slipper sitta i det allmänna väntrummet. Även på sjukhuset i Motala och på vårdcentralen i Skänninge finns det alternativa ingångar som anstalten använder. Personalen är oftast med i undersökningsrummet för att undvika rymning. Om det finns behov av att ta av fängsel vid undersökningen ringer transportpersonalen till det vakthavande befälet som fattar beslut. Om det fattas beslut om att lägga en intagen i bälte ringer anstalten till det mobila sjukvårdsteamet som brukar komma till anstalten inom ungefär tio minuter. Om en intagen får medicinska besvär under den tid då anstaltens sjukvårdspersonal inte är i tjänst ringer anstalten till 1177 Vårdguiden.

Vid samtal med en intagen uppgav denne att han vid besök på sjukhus fått anmäla sig i ”luckan” precis som de andra patienterna och att han förts till det ordinarie väntrummet.

En intagen uppgav att han efter sin vistelse i häktet Sollentuna upplevt stora fysiska problem med bl.a. kraftig viktnedgång och tandlossning men att anstaltens sjuksköterska inte tagit honom på allvar. Hon vägrade ta ett blodprov, skrattade åt honom och sade att han lider av panikångest.

Permissioner

Flera intagna uppgav att anstaltens bemanning kvällstid är av avgörande betydelse för om restider ska inräknas i permissionstiden eller inte. Enligt de intagna saknar anstalten möjlighet att ta emot intagna från permissioner efter ett visst klockslag vilket medför att deras permissionstider därför förkortas. En intagen uppgav att han hade beviljats permission i åtta timmar men att han i praktiken endast var ute i sju timmar på grund av att anstalten inte släppte ut honom förrän efter anstaltens morgonmöte. En intagen uppgav att han fått ”tjafsas” i 30 minuter för att få med sig en jacka trots att permissionen ägde rum under hösten.

En intagen uppgav att han lider av åksjuka och därför fått godkänt från en kriminalvårdsinspektör att han skulle få sitta i framsätet under en utevistelse. Trots detta tvingades han sitta i baksätet.

Därutöver framförde många intagna klagomål över att medföljande personal ofta bär uniform under tillsynspermissioner. Enligt ett flertal intagna fattas beslut om att personal ska bära uniform i nästan samtliga fall. En intagen uppgav dessutom att personal, i strid med utgångspunkten att medföljande personal ska vara civilklädda, alltid utgick från att personalen ska bära uniform vid sina provningar (se handling 10). Majoriteten av de intagna som framförde klagomål i denna fråga uppgav att de hade avstått från att ”gå ut på” vissa permissioner för att de inte kände sig bekväma med att ha sällskap av uniformerad personal.

Tvångsåtgärder

En intagen uppgav att det är förvirrande att det råder olika regler vid urinprovtagning vid olika tillfällen. Ibland får man lämna urinprov med kläderna på, ibland tillåts man ha morgonrock på sig och ibland tvingas man lämna provet naken. Intagna uttryckte också sitt missnöje med att de ibland tvingas lämna urinprov inför kvinnliga vårdare trots att det finns manliga vårdare i närheten.

Övriga frågor

En intagen uppgav att en annan intagen hade kunnat utläsa att han hade skyddad identitet sedan en utskrift av en lista hade lämnats framme fullt synlig inne i vaktrummet. Han uppgav att han hade haft samtal med personal med anledning av det inträffade och att han då fått veta att information om skyddad identitet finns med på ett flertal av de listor som personalen använder sig av dagligen, exempelvis närvaro-, bevaknings- och checklistor.

Avslutande genomgång

JO:s tjänstemän genomförde en avslutande genomgång tillsammans med kriminalvårdschefen Joachim Danielsson, kriminalvårdsinspektörerna Rolf Rydell (ställfö-

reträdande kriminalvårdschef), David Lindell, Robert Coric, Philip Andersson, Alan Dapo, Hans Filipson, Camilla Nielsen och Jan Lindén samt regionjuristen Ida Hallenberg.

Granskning av handlingar

JO:s tjänstemän redogjorde för sina iakttagelser i samband med granskningen av handlingar och uppgav bl.a. följande:

De misskötsamhetsärenden som granskats har hanterats väl inom de tidsramar som anges i fängelselagen (2010:610) (se 12 kap. 3 § fängelselagen). Förhör har som regel genomförts samma dag som rapporten har upprättats och beslut har fattats inom någon eller några dagar därefter. Besluten är begripliga. Det är emellertid möjligt att öka läsbarheten i anstaltens beslut genom att inte klippa in hela dialogförhör utan i stället göra en sammanfattning om vad som framkommit vid förhören.

Vid granskningen kunde det vidare konstateras att anstalten enbart i några få fall missat att ompröva avskildhetsbesluten i rätt tid. Vidare hade anstalten låtit läkarundersöka intagna i enlighet med 6 kap. 10 § fängelselagen.

De granskade besluten om utevistelse (permission) är ändamålsenligt utformade.

Samtal med intagna

I samband med redogörelsen för vad som framkommit i samband med samtalen med de intagna uppgav anstaltsledningen bl.a. följande:

Telefoni och besök m.m.

Anstaltsledningen är medveten om att det har förekommit långa handläggningstider i ärenden gällande telefon- och besökstillstånd vilket har haft sin förklaring i att endast en person arbetade med att handlägga dessa ärenden tidigare. För att komma till rätta med de långa handläggningstiderna har anstalten gjort vissa punktinsatser och tillsatt ytterligare en person att tills vidare handlägga dessa ärenden.

Med anledning av att en intagen gjort en anmälan till JO om att anstaltens tidigare tillämpade rutiner för underrättelse av besöksbokningar var bristfälliga har anstalten kring månadsskiftet april/maj i år förändrat rutinerna på så sätt att intagna numera informeras skriftligen samma dag som en besöksbokning sker (se JO:s ärende dnr 1705-2015). Mot bakgrund av samma anmälan har anstalten även ändrat sina rutiner för underrättelse om inkomna samtyckesblanketter på så sätt att såväl avdelningspersonalen som de intagna får en kopia av de mottagna blanketterna samma dag som de kommer in.

Uppgifterna från intagna om att centralvakten inte skulle vidarebefordra meddelanden från exempelvis anhöriga och advokater tillbakavisas. Anstalten har välfungerande rutiner för detta. Om någon sökt en intagen eller lämnat ett meddelande vidarebefordras detta omgående av centralvakten till avdelningspersonalen som, förutsatt att det rör sig om ”legitima hälsningar”, lämnar informationen vidare till den intagne.

Påståendet om att det skulle förekomma svårigheter att genomföra advokatsamtal enskilt tillbakavisas. Det finns särskilda bärbara telefoner och separata rum som är avsedda att användas vid genomförandet av sådana samtal. Att advokatsamtal ska ske i dessa rum med de för ändamålet avsedda telefonerna är något som samtliga intagna informeras om i samband med att de placeras på sina respektive avdelningar.

Särskilt om Intik-systemet och digitala störningar

Anstalten är skyldig att skriva ut nätdetekteringslistor och sådana kontrollistor tas fram veckovis. Om listorna ger utslag för att det har förekommit digitala störningar utgår anstalten från att detta stämmer och att försök till manipulation har skett. Tidigare har inte anstalten vidtagit några åtgärder i de fall där systemet har indikerat att det är den externa parten som har manipulerat samtalet. Anstalten har nyligen fått information om att detta är fråga om vidarekopplingsförsök. Av den anledningen har anstalten informerat de intagna om att man har ändrat sitt förhållningsätt och uppmanat dem att upplysa sina anhöriga om att exempelvis inte ha automatisk vidarekoppling från sina analoga telefoner till sina mobiler. Anstalten har även inledningsvis endast varnat de intagna om att återkallelse kan ske vid ytterligare manipulationsförsök men där problemen har kvarstått har tillstånden återkallats. Att en telefonoperatör har utfärdat ett intyg om att en abonnent saknar en viss tjänst utgör ingen garanti för att ett manipulationsförsök inte skulle ha skett. Med respekt för de intagnas utsatthet har anstalten dock varit tydlig med att man kommer att pröva alla eventuella nya ansökningar om tillstånd "förutsättningslöst" och man har även uppmanat de intagna att ansöka om tillstånden på nytt. I de fall återkallelse skett har tillstånd att ringa barn eller andra nära anhöriga utanför Intik-systemet beviljats.

Post

Anstalten har en postgång och en utdelning per dag. Det stämmer inte att personal skulle "hålla inne" med posten. Anstalten har väl inarbetade rutiner för hur såväl inkommande som utgående post ska hanteras. Inkommen post hanteras inledningsvis av personal i centralvakten som sorterar och eventuellt granskar den varefter den lämnas vidare till de respektive husen där den placeras i de respektive avdelningarnas postfack. Tilldelning av post till de intagna ombesörjs av personalen vid de respektive avdelningarna så snart posten anlät dit. Tidigare har det funnits postlådor för utgående post men dessa har vandaliserats och därför tagits bort. Det förekommer inte att intagna hänvisas till att lämna post i plastfickor eller liknande utan posten lämnas direkt till personalen för vidare befordran vid en viss fast tidpunkt varje dag.

Tvångsåtgärder

Anstaltsledningen har inte uppfattat att de intagna generellt sett skulle uppleva det som kränkande att kvinnlig personal genomför urinprovtagning och/eller visitationer. Det är också ovanligt att någon uttryckligen ber om att manliga vårdare ska utföra åtgärderna men när det sker tillmötesgår man alltid en sådan begäran.

Bemötande

Från anstaltsledningens sida arbetar man målmedvetet med att se till att alla i personalen visar särskild förståelse för den svåra och utsatta situation som de intagna befinner sig i.

Kriminalvårdsinspektören Hans Filipsson tillbakavisade påståendet om att han skulle ha uttryckt sig på det sätt som en intagen hade gjort gällande och uppgav att han inte uttalar sig på sådana sätt. Kriminalvårdsinspektören Alan Dapo uppgav att han inte sagt ”djälva gubbdjäväl”. Han sade att telefonnumret gick till en ”gubbe”. Avsikten var inte att uttrycka sig nedlåtande utan han menade bara att telefonnumret gick till en man.

Sysselsättning och fritidsaktiviteter

Målet för verksamheten är att sysselsättningsgraden ska nå upp till 85 procent, vilket anstalten inte uppnår. Anstalten har däremot lyckats öka sysselsättningsgraden, från att tidigare ha legat kring 65 procent, till att stadigt ligga runt 70 procent. Sysselsättningsbristen för de intagna vid behandlingsavdelningarna orsakas bl.a. av att det nuvarande dagsschemats utformning medför svårigheter för de intagna att kunna delta i studier vid sidan av programverksamheten. Anstalten har därför tagit fram ett förslag om att dela in dagarna i tre block i stället för två och man väntar för närvarande på besked från huvudkontoret i den frågan. Om huvudkontoret godkänner indelningen kommer samtliga intagna i anstalten att kunna erbjudas adekvat sysselsättning i minst sex timmar om dagen.

För att kompensera de intagna för avsaknaden av kvalificerad yrkesutbildning erbjuds deltagande i truckförarutbildning och båtförarbevisutbildning. Därutöver får anstalten besök av en representant från Arbetsförmedlingen varje vecka som har i uppdrag att underlätta för de intagna att komma i kontakt med arbetsmarknaden.

Anstalten har letat ”med ljus och lykta” efter en imam men har inte funnit någon som varit villig att åta sig uppdraget. Anstalten har däremot haft ett samarbete med en muslimsk självvårdare som en slags kompensationslösning men det har numera upphört. För närvarande pågår i stället ett arbete med att inleda ett samarbete med en muslimsk förening. Anstalten har också utökat sin NAV-verksamhet i övrigt och har ett pågående samarbete med Skådebanan samt deltar i en läsecirkel.

Anstalten har utrett möjligheten att kunna erbjuda de intagna litteratur på sina respektive hemspråk men har vad gäller litteratur på vissa språk fått besked om att Mjölby bibliotek inte erbjuder den typen av fjärrlån.

För närvarande undersöker anstaltsledningen möjligheten att göra den stora promenadgården tillgänglig för alla intagna.

Inomhusklimatet

Det genomförs årligen flödes- och partikelmätningar i fastigheten, och det har därutöver gjorts vissa specialmätningar i enskilda fall. Kontrollerna har utvisat att man har ett bra inomhusklimat i anstalten.

Förekomsten av svartmögel i D-huset åtgärdades genom att listerna bröts upp var- efter man la på silikon och nya lister. Valda åtgärder vidtogs utifrån att fastighets- förvaltaren hade bedömt att dessa var tillräckliga.

Det stämmer att det förekommer möss på avdelningarna vilket man försöker mot- verka genom att ställa ut fällor.

Mat m.m.

Den mängd basvaror respektive färdiglagad mat som köket tilldelar de respektive avdelningarna är baserad på uträkningar som per individ vida överskrider rekom- menderad mängd kalorier och näringsinnehåll. De klagomål som de intagna fört fram angående bristfällig tilldelning således måste böttna i att någon/några tar för mycket av den gemensamma potten. Uppgifterna om att intagna skulle ha hänvisats till att äta smörgåsar för att kompensera att de inte äter en viss typ av kött tillbaka- visas. Det går i stort sett alltid att ordna med olika slags specialkost och det erbjuds också dagligen ett vegetariskt alternativ på menyn.

När det gäller den intagne som tvingats att avbryta fastan för att ta sin medicin har anstaltsledningen fått information från Linköpings muslimska förening om att mus- limer som är på resa eller intagna på institution är undantagna från reglerna för fastan.

Sjukvård

Målsättningen är alltid att inte väcka uppmärksamhet vid besök på externa sjuk- vårdsinrättningar men det går inte alltid att undvika viss exponering.

Om en intagen efterfrågar sina mediciner nattetid försöker personalen givetvis att tillmötesgå begäran så snart det kan ske.

Permissioner

Det stämmer inte att anstaltens bemanning är av avgörande betydelse för vilken permissionstid som en intagen beviljas. Permissionstiden bestäms utifrån plane- ringen för den specifika permissionen i varje enskilt fall. Detsamma gäller vid vil- ken tidpunkt den intagne ska lämna eller återkomma till anstalten.

Uppgifter om skyddad identitet

Anstaltsledningen känner väl till det fall där uppgiften om en intagens skyddade identitet exponerades för en annan intagen. I utskrifter av listor, som exempelvis närvarolistor, anges om en intagen har skyddad identitet. Uppgiften är således ge- nererad av systemet och personalen saknar möjlighet att påverka detta. Däremot får det inte förekomma att dokument med känsligt innehåll exponeras för obehöriga och man har talat med personalen om vikten av att hantera listorna på ett säkert sätt.

Tolkmöjlighet

Om en intagen inte behärskar svenska och inte heller bedöms kunna ta till sig in- formation på engelska eller något annat språk som personalen behärskar kan tolk

anlitas. Anstalten anlitar exempelvis alltid tolk vid besök hos sjukvården, när intagna ska underrättas om beslut, i samband med förhör och utredningar samt i övriga frågor som rör angelägenheter av större vikt för den intagne.

Rutinerna för inlåsnings av de intagna i klosterhusen

Utifrån gällande föreskrifter ska de intagna i klosterhusen vara inlåsta under dygnsvilan. Det finns heller inga beslut om undantag beträffande den delen av verksamheten. Av brandsäkerhetsskäl kan de intagna i klosterhusen däremot inte låsas in i sina bostadsrum. Detta har påtalats för regionchefen. Nuvarande lösning innebär att de intagna i hus Ingrid tekniskt låses in på så sätt att de inte tillåts lämna sina bostadsrum efter ett visst klockslag samt att huset har utrustats med kameror och sensoralarm som utlöses om de intagna öppnar dörrarna till bostadsrummen under dygnsvilan. Då hus Ingrid är det enda hus som har samtalsanläggningar uppsatta inne i bostadsrummen är det i dagsläget inte möjligt att låsa in de intagna i de övriga husen på motsvarande sätt.

Förrådsärenden

Förklaringen till att det förekommit att intagna fått vänta länge på att få upp saker från förrådet är, som de intagna uppgett, att den person som vanligtvis hanterar dessa ärenden haft semester samt varit sjuk under en längre period. För att komma till rätta med de väntetider som uppstått till följd av frånvaron har vissa punktinsatser gjorts. Anstalten har även övervägt att utöka antalet förrådstjänster permanent.

Information

Utdrag ur regelverket finns samlat i pärmar som förvaras inne i vaktrummen. Personalen försöker hålla texterna uppdaterade. Ett återkommande problem är dock att handlingar plockas ut och försvinner från pärmarna i snabbare takt än vad personal hinner ersätta dem. Personalen skriver därför ofta ut texter på begäran i stället. Därigenom får de intagna också del av de senaste lydelsena.

Bristande delgivning

Anstalten har väl inarbetade rutiner för delgivning. Enligt gällande rutin ska samtliga beslut läggas i ett för delgivning avsett fack och delges de intagna omgående. När det gäller den intagne som den 11 oktober 2015 underrättades om innehavsbeslut som hade fattats under februari och mars 2015 är förklaringen till det uppkomna dröjsmålet att en personal hade haft besluten i sitt fack och att detta inte hade upptäckts tidigare. Det har således rört sig om ett enskilt misstag.

Inspektionen avslutades.

Vid protokollet

Sofia Hansson

Justerat 2015-11- 23

Jörgen Buhre

Jag har tagit del av protokollet och vill upplysa om följande:

Frågan om anstaltens rutiner vad gäller inlåsning av de intagna i klosterhusen i samband med dygnsvilan är aktuell i ett särskilt ärende (JO:s ärende dnr 5664-2015) och föranleder därför inte något uttalande här.

Det som framförts i det diskussionsunderlag som ingavs i samband med inspektionen, handling 10, föranleder inte någon åtgärd från min sida.

Slutligen antecknas att jag har beslutat att inom ramen för ett särskilt upplagt initiativärende (JO:s ärende dnr 6027-2015) utreda anstaltens handläggning av ärenden om avskildhet.

Elisabet Fura

2015-11 -23